

De regenworm en de grutto

We zien ze makkelijk over het hoofd, ondanks hun uitbundige aanwezigheid. Het verborgen, ondergrondse leven van de regenworm, emelt en duizendpoot heeft een grote uitwerking op de wereld boven het maaiveld. De bodemfauna is bijvoorbeeld dé voedselbron voor vele weidevogels en dus een belangrijke parameter voor deze vogelstand.

Dat is niet anders in het Flevolandse Greppelveld, gelegen tegenover Elburg. Het Flevo-landschap beheert dit gebied sinds 1990. Door de sterke kweldruk vanuit de randmeren, het extensieve gebruik en hoogtevariatie is het een kruidenrijk grasland. En dus erg aantrekkelijk voor weidevogels.

Tot 1985 broedden in het gebied hoge aantallen kritische weidevogels. Vanaf eind jaren tachtig keerde het tij en kelderden de aantallen. Vanwege de landelijke trend, maar ook de afnemende bodemfauna speelde parten. De te lage waterstand en voedselrijkdom van de bodem bleken twee belangrijke factoren.

Het Flevo-landschap greep in en trof maatregelen, die nog steeds gaande zijn. In 1999 werd gestart met het verbeteren van de waterhuishouding. Er werd een plas-dras-situatie gecreëerd, waardoor de bodemdoorringbaarheid groter was voor de vogelsnavels. Ook zorgde de

Grutto (foto: Ed van Zoonen)

hogere waterstand ervoor dat de bodemfauna dichter onder het maaiveld zat. Daarnaast werd er gericht bemest met stalmest om de bodemfauna te stimuleren. De weidevogels kregen dus een betere toegang tot meer bodemdierjes.

Het resultaat: in vijf jaar tijd verdubbelde het aantal wormen, emelten en insecten in de bodem. Ook de soortenrijkdom aan insecten nam toe. Mede daardoor herstelden de aantallen Grutto, Tureluur, Kievit en Scholtekster zich, maar niet meer tot het spectaculaire niveau van de tachtiger jaren.

De praktijk leerde dat een vinger aan de pols noodzakelijk bleef. Want vanaf 2005 was een tweede daling in het aantal weidevogels te zien. Vorig jaar bleek na onderzoek dat de grondwaterstand in het voorjaar snel zakt met wel 60 tot 70 cm. Het water stroomt veel te snel weg naar de akkers en graslanden rondom het Greppelveld. Daarom krijgt het gebied er de komende winter stuwen, dammen, stuwputten en duikers bij. Want hoe beter het water vastgehouden wordt, hoe beter de weidevogels de regenwormen kunnen verschalken.

Simone van den Boogaart, natuurjournalist

Het Brabants Landschap

Nieuwe ecoducten in Brabant

Diegenen die de afgelopen tijd over de A2 zijn gereden ten zuiden van Eindhoven zal het niet zijn ontgaan: er worden nieuwe ecoducten gebouwd in Brabant. Het ecoduct over de A2 is er één uit een serie van vier: twee bij Valkenswaard die de natuurgebieden Valkenhorst, Groote Heide en het Leenderbos met elkaar verbinden en twee bij Oss die 't Mun, Herperduin en Maashorst met elkaar verbinden. De eerste twee worden beheerd door Brabants Landschap de laatste twee door Staatsbosbeheer.

Artist impression ecoduct Groote Heide (Maker: Ingenieursbureau Palte).

De ecoducten zijn van groot belang voor de ontsnippering van de Natura 2000-gebieden. Het gebied Groote Heide, Leenderbos is aangewezen voor 14 heide gerelateerde habitattypen en specifiek de soorten Gevlekte witsnuitlibel en de Nachtzwaluw. Om alle soorten voldoende ruimte te geven krijgen de ecoducten een breedte van 50 meter. Bij de opbouw van de zogenaamde leeflaag -dit is de laag die op het brugdek komt- wordt rekening gehouden met een groot aantal verschillende biotopen op een kleine oppervlakte.

Bij de grondsamenstelling wordt onder andere gekeken naar de vochthuishouding en voedingstoestand. Om het brugdek voor amfibieën en andere vochtminnende soorten optimaal in te richten wordt het brugdek onder een hele kleine hoek gelegd, zodat afwatering plaatsvindt naar een vochtige zone. Tevens worden hier water ondoorlatende lagen aangebracht. Naast een vochtige zone wordt er ook een vochtige en droge heidezone, bloemrijke zone en struweelzone aangelegd. Naast grote, aansprekende zoogdieren worden de ecoducten zo ook geschikt voor een groot aantal kleinere zoogdieren en ongewervelden.

De aanbouw van de ecoducten is in het najaar van 2012 gestart en moet eind 2013 gereed zijn. Wij rekenen er op dat deze ecoducten dan net zo succesvol worden als het in 2005 aangelegde ecoduct 'Het Groene Woud', ook in beheer van Brabants Landschap. Over met name de amfibieën op dit ecoduct is in dit tijdschrift in maart 2010 reeds gepubliceerd.

Arjen Simons, projectcoördinator